

EENZAAMHEID EN GEHOORVERLIES

Oktober 2021

Onderzoek naar het verband
tussen eenzaamheid en
gehoorverlies in Loosduinen
en Segbroek (Den Haag).

Beter Horen **Deloitte.**

Eenzaamheid en gehoorverlies

33% van de 75-plussers ervaart eenzaamheid, bijna 10% ervaart sterke eenzaamheid (2020). In Nederland wonen circa 500.000 personen met onbehandeld gehoorverlies.

Hebben deze fenomenen iets met elkaar te maken? Minder goed kunnen horen kan je beperken in je sociale leven. Iedereen kan zich hier iets bij voorstellen. Om eenzaamheid effectief te kunnen aanpakken is inzicht nodig in de oorzaken. Het is bekend dat er een verband is tussen eenzaamheid en gezondheid, maar bestaat er ook echt een verband tussen eenzaamheid en gehoorverlies?

Beter Horen, Deloitte en de gemeente Den Haag besloten een antwoord te zoeken op deze vraag. In de zomer van 2021 voerden zij gezamenlijk een onderzoek uit. In dit position paper vindt u de belangrijkste bevindingen. Twee doelstellingen staan centraal:

- **Het vergroten van het bewustzijn van de gevolgen van gehoorverlies**
- **Het versterken van het handelingsperspectief van professionals**

Inzicht in de oorzaken van eenzaamheid

Aanleiding & Hypothese

- Eenzaamheid is een **complex verschijnsel** dat door een variëteit aan omstandigheden en events kan ontstaan en verergeren.
- **Eerder onderzoek** toonde al een sterke relatie tussen fysieke gezondheid en eenzaamheid aan¹.
- Er ligt veel nadruk op mobiliteit en mentale gezondheid en de **relatie met gehoorproblemen** is in het denken en doen **onderbelicht**.

Hypothese en opzet

Met het onderzoek willen we de volgende hypothese toetsen: **er bestaat een verband tussen eenzaamheid en gehoorverlies**. Met de uitkomsten van het onderzoek willen we bewustzijn creëren en het handelingsperspectief van professionals versterken.

Het onderzoek is uitgevoerd in **Loosduinen en Segbroek**, omdat hier relatief veel 60-plussers wonen. Alle 60-plussers uit deze stadsdelen zijn per brief **door de gemeente** uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek, m.u.v. mensen die aan hebben gegeven niet aan dergelijke onderzoek te willen meewerken. De sociaal makelaar van Voorwelzijn bood ter plaatse begeleiding.

Van 232 60-plussers wordt in een fysieke afspraak de **eenzaamheid gemeten**. Eenzaamheid wordt in dit onderzoek gemeten en gedefinieerd aan de hand van de **eenzaamheidsschaal van De Jong Gierveld**². Er wordt gewerkt met een totaalscore (0 – 11) van sociale en emotionele eenzaamheid.

Van dezelfde 232 60-plussers wordt de mate van gehoorverlies gemeten op basis van **toonaudiometrie**³. Er wordt gewerkt met een gecombineerde gehoorscore (beide oren) die kan variëren van geen, licht of sterk gehoorverlies.

Van 182 van de 232 respondenten kon de data worden gebruikt voor het onderzoek. 52 reacties waren incompleet of hiervan konden de eenzaamheidsscore en gehoorscore niet aan elkaar worden gekoppeld. De onderzoeksgroep ziet er als volgt uit:

Geslacht		Leeftijd		Woonsituatie		Netwerkomvang		Opleidingsniveau	
Vrouwen	107	70-	78	Partner	109	>10	67	Laag	32
Mannen	75	70+	104	Geen partner	73	<10	115	Midden	64
								hoog	86

¹ Gemeente en Den Haag & Deloitte Eindrapportage Fase 2 aanpak eenzaamheid (2019)

² J. de Jong Gierveld & F. Kamphuis (1985), The development of a Rasch-type loneliness scale. Applied Psychological Measurement, 9, 3, 289-299 en J. de Jong Gierveld, T. Van Tilburg & P. A. Dykstra (2018). New Ways of Theorizing and Conducting Research in the Field of Loneliness and Social Isolation. In A. L. Vangelisti & D. Perlman (Eds.), Cambridge Handbook of Personal Relationships, 2nd revised edition (pp. 391-404). Cambridge, New York: Cambridge University Press.

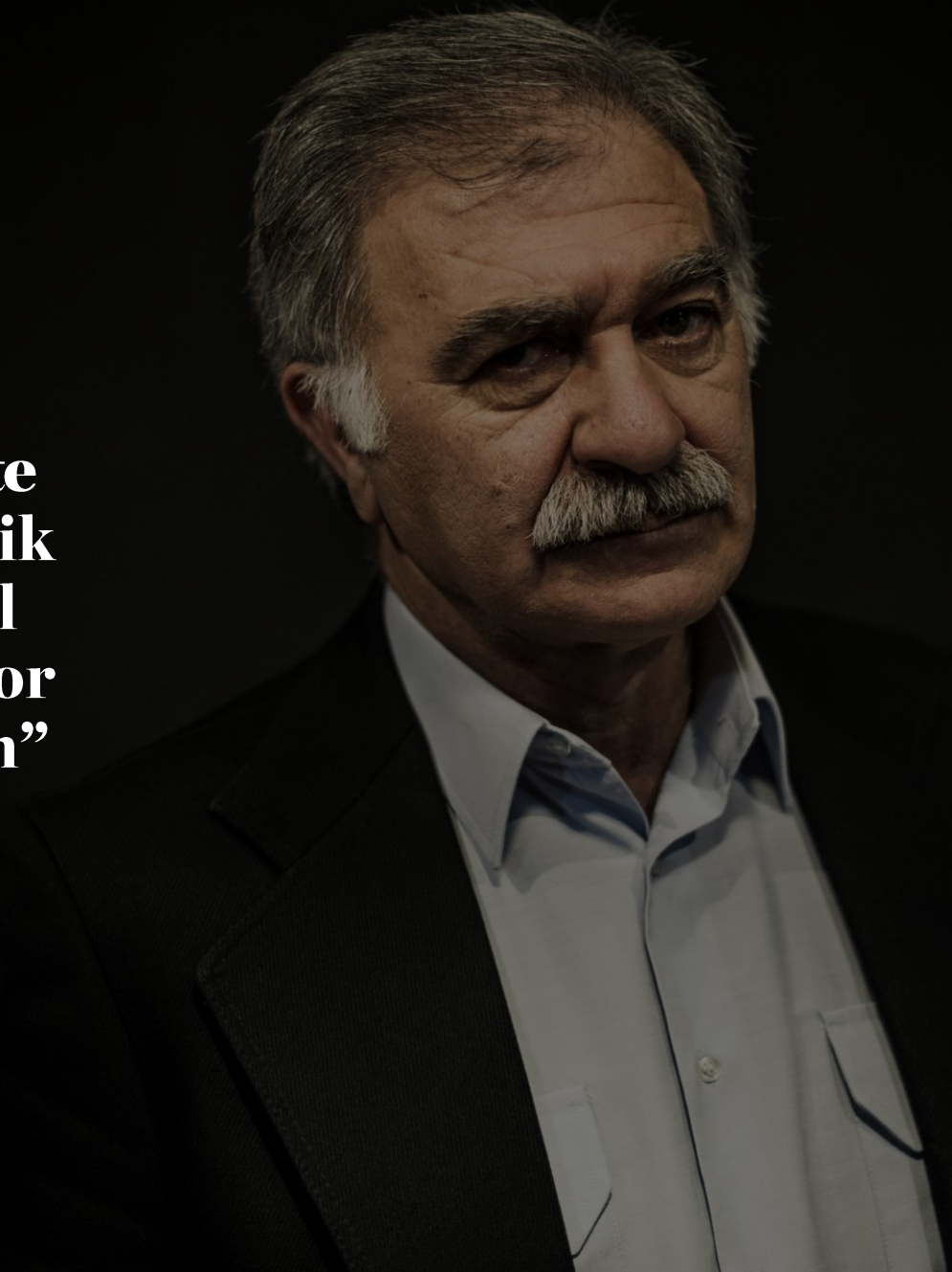
³ Bij de uitvoering van de test wordt bepaald hoe zacht – bij verschillende frequenties – een zuivere toon mag worden aangeboden om nog net hoorbaar te zijn. De zuivere tonen, die hierbij aangeboden worden, hebben in beginsel de frequenties 125, 250, 500, 1000, 2000, 4000 en 8000 Hz. Het toonaudiogram zegt niet in welke mate de patiënt met het onderzochte oor die tonen van elkaar kan onderscheiden of spraak kan verstaan.

Het toonaudiogram geeft daar natuurlijk wel een indicatie voor. Audiologieboek.nl 8.3.2.1(2)

“Vroeger ging ik elke week naar de kerk en kwam ik regelmatig in het buurthuis, maar door mijn gehoorverlies kan ik het allemaal niet goed meer volgen en ben ik daarmee gestopt.”

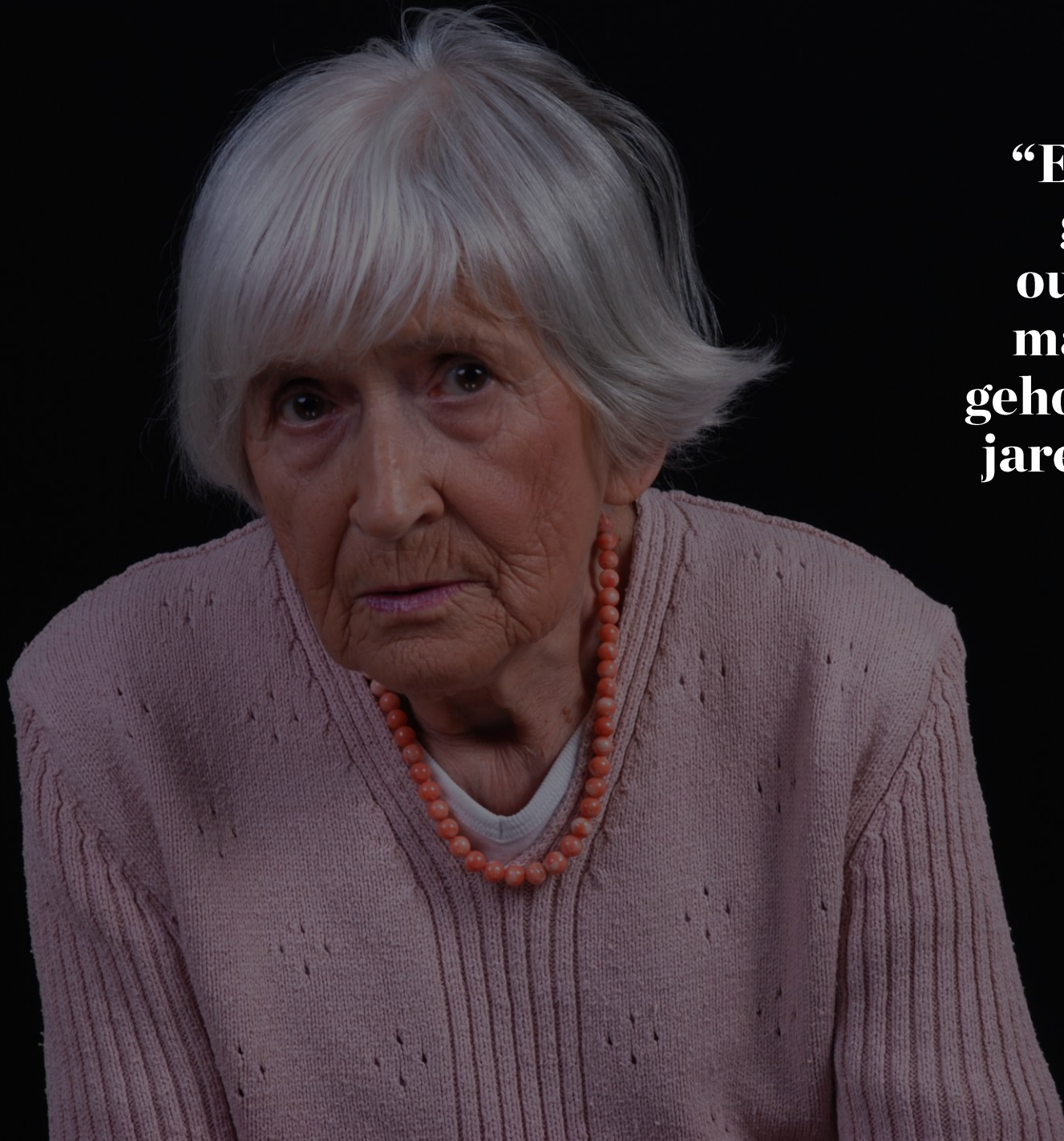

“Het is zo vervelend om steeds te moeten vragen ‘wat zeg je?’ dat ik vaak gewoon doe alsof ik het wel verstaan heb. Ik voel me hierdoor vaak eenzaam tussen de mensen”

**“Ik ga niet meer naar de
verjaardagen van de
kinderen en
kleinkinderen. Ik kan
helemaal niets volgen in al
die drukte.”**

“Er wordt best wel veel georganiseerd voor ouderen in onze buurt, maar door mijn slechte gehoor ga ik daar de laatste jaren niet meer naar toe.”

CIJFERS OP EEN RIJ

88%

Bij 88% van de onderzoeksgroep is een vorm van gehoorverlies vastgesteld. Bij 39% is sprake van sterk gehoorverlies.

19%

Bij de groep met ernstig gehoorverlies zien we gemiddeld 19% minder respondenten met veel (>10) nauwe contacten.

4,27

De groep 75-plussers met gehoorverlies heeft een gemiddelde eenzaamheidsscore van 4,27. Bij een score van boven de 3 is sprake van matige eenzaamheid.

0,06

Er is een indicatie (p-waarde 0,06) dat de groep met ernstig gehoorverlies minder nauwe contacten heeft (<10).

JA

We zien een significant verband tussen eenzaamheid en het aantal nauwe contacten.

NEE

We hebben geen direct verband gevonden tussen eenzaamheid en gehoorverlies in dit onderzoek en adviseren vervolgonderzoek.

AANBEVELINGEN

BELEIDSMAKERS

Eenzaamheid is een **complex verschijnsel** dat door een variëteit aan omstandigheden en events kan ontstaan en verergeren. We adviseren beleidsmakers **niet de symptomen aan te pakken, maar de beïnvloedbare oorzaken**. Onderzoek naar inzichten in deze oorzaken is hiervoor noodzakelijk.

We raden aan het bewustzijn over de samenhang tussen eenzaamheid en het hebben van voldoende **betekenisvolle contacten** te vergroten.

Gemeenten creëren met partners in de stad veel aanbod waarmee mensen contacten kunnen opdoen en onderhouden. Wij adviseren hierbij in brede zin rekening te houden met de toegankelijkheid, waarbij de akoestiek en opzet in het bijzonder aandacht vragen.

We adviseren beleidsmakers eveneens de **toegankelijkheid van de gehoorzorg** te bezien. Kosten van een goede gehooroplossing kunnen een drempel vormen.

AUDICIENS

We adviseren dat audiciens het **verlies van het aantal contacten en de kwaliteit daarvan** onderdeel maken van hun werkwijzen bij oudere klanten en hiervoor de juiste informatie beschikbaar maken in afstemming met gemeenten.

PROFESSIONALS

We adviseren dat professionals die beroepsmatig te maken hebben met mensen die eenzaamheid ervaren, vaker nagaan of hierbij een vermindering van het aantal en de kwaliteit van contacten een rol speelt. Als hierbij ook gehoorproblemen spelen adviseren we **eerder en vaker door te verwijzen** naar een audicien.

ONDERZOEKERS

We adviseren om het effect van hoor revalidatie op het aantal contacten en de kwaliteit daarvan door **interventie-onderzoek** nader te verkennen. Hierbij wordt een groep mensen gedurende langere tijd gevolgd en worden de effecten voor en na interventie gemeten ten opzichte van een controle groep.

Contact

Wilt u meer weten over het onderzoek? Neem dan contact op.

Menno ter Wal

Senior Manager - Deloitte Consulting

mterwal@deloitte.nl

Dennis Havermans

Directeur Strategie & Allianties - Amplifon

dennis.havermans@amplifon.com